

Medea als Oosterse weeklacht

18 mei 2011 tot en met 22 mei 2011 - deSingel, Antwerpen

Hildegart Maertens in Kwadratuur, 21 mei 2011

In het popmilieu is het niet ongewoon dat sommige artiesten met de jaren steeds meer lijken op te branden. Klassieke componisten kunnen zich dat echter niet permitteren: pas vanaf gezegende leeftijd kunnen ze volledig leven van hun pen en zelfs als het gevestigde waarden geworden zijn, blijft het vechten om de eindjes aan elkaar te knopen. Wim Henderickx, die tussen zijn talloze opdrachten nog tijd vindt om aan het Antwerpse conservatorium het vak compositie te doceren, onttrekt zich echter van commentaar op eventuele financiële beslommingen en wil geen gevecht aangaan met overheidsinstanties om te kunnen schrijven om den brode. Hij is veeleer een stille werker die door noeste arbeid geraakt is waar hij vandaag staat, als een van de belangrijkste Belgische componisten - zonet de belangrijkste - van dit moment.

De afgelopen editie van het muziekfestival Ars Muscia mocht men zich nog verheugen op een nieuwe creatie van Henderickx' werk. Het Nieuw Ensemble voerde toen 'Mudra' uit, het zevende deel uit Henderickx' 'Tantric Cycle', waar hij sedert de start van het nieuwe millennium aan bezig is. De 'tantra' uit de titel legt bloot dat de componist een grote affiniteit en fascinatie heeft voor het Oosten. Naar harmonie en ritmiek toe poogt Henderickx dikwijls een Westers klankidoom met een Oosters te integreren. Crossoverprojecten zijn daarbij uit den boze, want Henderickx ontwikkelde over de jaren heen een uitgesproken eigen stijl die geen plaats biedt aan goedkope effecten waar veel volk op afkomt.

In 'Medea', Henderickx' laatste compositie die afgelopen woensdag haar première kende, zijn de invloeden uit het Oosten behoorlijk expliciet aanwezig. Het instrumentarium, waarvoor fluit, klarinet, altviool en elektrische gitaar aangevuld worden met een melismatische duduk, beperkt de klankkleur tot een welbepaald spectrum. Hierbinnen weet Henderickx zich echter zeer vrij te bewegen. Onder de tekst van Peter Verhelst spreidt zich een kolkende muzikale brij uit, die een extra emotionele dimensie toevoegt aan wat de schitterende acteurs met de sterk geactualiseerde tekst aanvangen. Dit is muziektheater zoals het hoort: een constellatie waarbij een wederzijdse kruisbestuiving plaatsvindt en die integratie van tekst in muziek en infiltratie van muziek in tekst toelaat. Henderickx' klankwolk krijgt trouwens nogal wat acteursgeweld te verduren, met uitzinnig geschreeuw (Glauke) of intens gefluister (de eindscène tussen Kreon en Jason), maar van de muziek van Henderickx gaat een dusdanige openheid uit, dat de muzikale dimensie eerder verrijkt dan verengd wordt dankzij deze ingrepen.

Paul Koek, legendarisch theatermaker en leider van de Veenfabriek, schiep een gemoedelijke sfeer waarin tekst en muziek elkaar kunnen ontmoeten. Dat gebeurt ongedwongen, aan de hand van weinig opzichtige, maar toch uitgesproken kostuums, die een lijn vormen tussen muzikanten en acteurs. Koek laat de sublieme muzikanten van het HERMESensemble soms kort meespelen, waardoor de scène heel dynamisch benut wordt. Toch trekt Koek nooit de kaart voor het overdreven effect of affect: de intensiteit van muziek en tekst blijven voortdurend de belangrijkste kiemen van deze voorstelling. Verhelst, die aan de hand van het gekende Medeaverhaal totaal nieuwe

vraagstukken opwerpt, giet zijn uitdagende denkoefening in weergaloos proza dat de acteurs quasi perfect laten stromen.

Zelden was de ontmoeting tussen muziek, tekst en regie kortom zo geslaagd als in 'Medea', een 'opera' in de brede zin van het woord, die de vruchten plukt van zijn bescheiden aanpak.

Vlak voor de première op woensdag 18 mei mocht Wim Henderickx, die mee op het podium zit als dirigent en percussionist, overigens het eerste exemplaar van de cd 'Disappearing in Light' in ontvangst nemen. Deze is integraal aan zijn muziek gewijd en werd eveneens opgenomen door het HERMESensembel. Net als in 'Medea' zingt de sopraan in de hier verzamelde composities een niet-bestaande taal, opgebouwd uit Oosters-aandoende klanken. Mireille Capelle, Karin De Fleyt, Marc Tooten en Gaetan La Mela zijn de figuren die Henderickx' 'Disappearing in Light', 'Raga III' en 'The Four Elements' tot leven wekken. Met Harmonia Mundi, die instaat voor de distributie van het album, heeft Wim Henderickx bovendien voor het eerst een groot platenlabel te pakken. Dat belooft voor de toekomst, waarin hopelijk meer van de componist deze kant uitkomt. (...)

'Medea' gaat volgend cultuurseizoen op een kleine tournee en in 2012 mag men zich verwachten aan een nieuwe Henderickx-creatie door het Nationaal Orkest van België. In de tussentijd kan al wie 'Medea' in deSingel heeft kunnen bijwonen, zich laven aan de warme, intense herinnering die deze bijzondere productie nalaat.